

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00247

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 22 มี.ค. 2557	ปีที่ 23	ฉบับที่ 8327	หน้า 5
---	-------------------------	-------------	-----------------	-----------

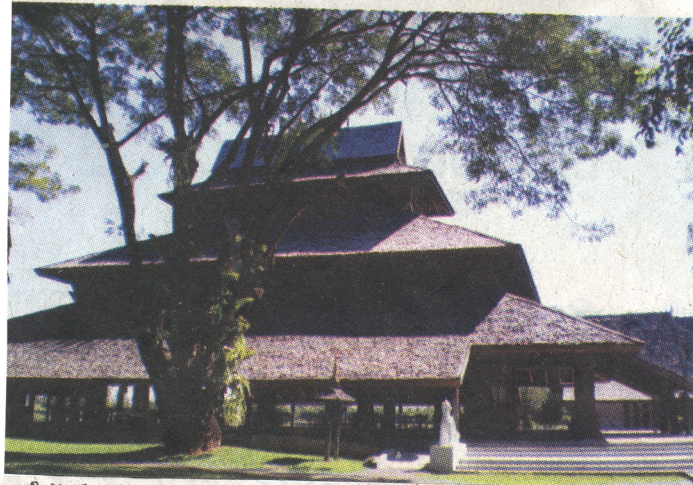
เที่ยวไร่ แม่ฟ้าหลวง เชียงราย

“มีพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไม้ที่แห่งในภาคเหนือที่เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้คนล้านนาในอดีตไว้ในจำนวนพมกลับพบว่าที่หอคำ ไร่แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายก็นับเป็นอีกหนึ่งในหลายพิพิธภัณฑ์ที่น่าสนใจและยังเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ของคนล้านนาที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง”

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	22 ม.ค. 2557	23	8327	5

ในประเทศตะวันตกทางแถบทวีปยุโรป ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ซึ่งจะนำไปพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของพวกเขาเกิดขึ้นมานั้นนานแล้ว นานล่วงหน้าก่อนเรานับศตวรรษที่เดียว หากเมื่อใดที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปยังเมืองเล็กๆ ในชนบทของยุโรป เราสามารถเข้าชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเหล่านี้ได้ ซึ่งมี

อยู่ให้เห็นเกือบจะทุกเมือง รูปแบบหนึ่งของการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านขึ้น นอกจากจะเป็นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของเมืองนั้นแล้ว ผลพวงหนึ่งที่ได้ตามมาก็คือ การมีชุมชนที่เข้มแข็ง ในยุโรป

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	22 เม.ย. 2557	23	8927	5

หน่วยงานรัฐจะเป็นผู้สนับสนุนในด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย ชุมชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้เลือกสรรศิลปวัตถุมาจัดแสดง สิ่งของหลายอย่างที่เรเคยมองข้ามไปก็ถูกนำมาจัดแสดงได้รับการยกย่องเชิดชูแบบขึ้นหิ้ง ทำให้วัตถุธรรมดากลายเป็น “ศิลปะ” ที่มีคุณค่าขึ้นมาทันที

แน่นอนว่าปรากฏการณ์เหล่านี้ย่อมทำให้เมืองเล็กๆ ซึ่งเคยถูกทอดทิ้งจากนักท่องเที่ยว กลับกลายเป็นดินแดนมหัศจรรย์ขึ้นมาในพริบตา สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จากทั่วโลกและทำรายได้มหาศาลกลับคืนสู่ท้องถิ่นด้วยการจำหน่ายบัตรเข้าชม ไปสการ์ดและของที่ระลึกพื้นเมือง ผมรู้สึกเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและยินดีที่จะควักเงินหลายร้อยบาทเพื่อซื้อบัตรเข้าไปชม “อดีต” อันรุ่งโรจน์ที่วันนีกลายมาเป็นเพียงวัตถุจัดแสดงให้เราได้ไต่หาคับกับสิ่งที่ล่วงผ่านมาแล้ว โดยไม่สามารถทำอะไรได้นอกจากการไต่หามองอย่างหนึ่งเงิบ

ทว่าเมื่อไม่นานผมกลับรู้สึกว่าได้หลุดเข้าไปในห้วงเวลาของอดีตกาล เหมือนย้อนเวลากลับไปสู่อดีตเมื่อราว 50 ปีก่อน เมื่อได้เข้าไปชม “หอคำ” ซึ่งตั้งอยู่ภายในไร่แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ภายในหอคำถือได้ว่าเป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านขนาดย่อมๆ ก็ว่าได้ เพราะเมื่อเราเข้ามาที่นี่สามารถพบเห็นวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ของคนล้านนาที่ชั่วชีวิตนี้อาจไม่เคยพบเห็นที่ไหนมาก่อน สิ่งของบางอย่างเก่าแก่และมีอายุมากกว่าผมหลายสิบปี อาทิ ชันใส่ดอกของคน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	22 มี.ค. 2557	23	8327	5

ล้านนาที่ทำจากไม้สักแกะสลักลวดลายสวยงาม สัตว์พันธุ์และแท่น
เชิงเทียนอายุกว่าร้อยปีศิลปะเชียงใหม่ กลองหลวงของคนล้านนา
รวมถึง “พระพราด” พระพุทธรูปไม้แกะสลักที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.
2336 เหล่านี้ล้วนจัดแสดงอยู่ภายในหอคำได้อย่างกลมกลืน

ก่อนปี พ.ศ.2515 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไทย ได้เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเยี่ยมราษฎรตามจังหวัดชายแดนในภาคเหนือ พระองค์ทรงพบ
เห็นความลำบาก แร้นแค้นของชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ด้วยพระ
มหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้า จึงทรงโปรดเกล้าฯให้มีการสนับสนุน
ส่งเสริมให้ชาวเขาหันมาปลูกพืชเมืองหนาวทดแทนการปลูกฝิ่น และ
ทรงได้จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2515
เพื่อให้การช่วยเหลือและรับซื้อผลผลิตและงานฝีมือศิลปหัตถกรรม
ของชาวเขา ซึ่งพระองค์ทรงเล็งเห็นว่างานศิลปหัตถกรรมของชาว
เขาเผ่าต่างๆ นั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะสมควรส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้
ให้เป็นอาชีพ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2528 จึงได้เปลี่ยนชื่อจากมูลนิธิส่งเสริม
ผลผลิตชาวเขาไทย มาเป็น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เพื่อให้ความ
ช่วยเหลือครอบคลุมแก่ประชาชนในพื้นที่ราบด้วย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	22 ม.ค. 2557	23	8327	5

ไร่แม่ฟ้าหลวง จึงเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และได้มีการจัดสร้างหอคำ ขึ้นเมื่อปี 2530 ในบริเวณไร่แม่ฟ้าหลวง เพื่อใช้เป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านรวบรวมศิลปวัตถุให้คนรุ่นหลังได้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าอาจารย์นคร พงษ์น้อย ผู้อำนวยการไร่แม่ฟ้าหลวงกล่าวถึงการสร้างหอคำว่า หอคำหลังนี้สร้างขึ้นเมื่อปี 2530 ซึ่งกว่าจะหาไม้มาสร้างได้ต้องใช้ไม้จากบ้านเก่าถึง 32 หลัง โดยเฉพาะแป้นเกล็ดไม้สักมุงหลังคา มีจำนวนถึง 3 แขนงแผ่นและต้องใช้เวลารสร้างนานหลายปี

“...เกี่ยวกับด้านสถาปัตยกรรม จะเน้นเรื่องความสวยงาม มองดูแล้วรู้สึกว่าเป็นหอคำโดยไม่ต้องปิดทองทั้งหลัง ถัดมาจะเน้นถึงความเรียบง่าย ไม่ตกแต่งรุงรัง ไม้ที่ใช้ก็ต้องการให้ดูเป็นไม้ ไม้ซุบย้อมหรือทาด้วยแลคเกอร์ ส่วนรอยปูปะที่เห็นก็ต้องการให้เป็นเช่นนั้น จะได้รู้ว่าเราใช้ไม้จากบ้านเก่าไม้ไซเอาไม้ใหม่มาสร้าง แต่ต้องการจะใช้ประโยชน์จากไม้ที่มีอยู่ให้คุ้มค่า...”

ในบริเวณพื้นที่กว่าร้อยไร่ของไร่แม่ฟ้าหลวง ถูกจัดไว้อย่างผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ ซุกซ่อนตัวอยู่ในท่ามกลางแมกไม้เขียวชอุ่ม โดยเฉพาะหอคำที่ตั้งอยู่ริมน้ำ สร้างความชุ่มชื้นให้แก่ผู้ที่เดินทางเข้ามาชม การเยี่ยมชมหอคำในวันนี้ เป็นการย้อนรอยอดีตแห่งกาลเวลาของคนล้านนา และนับเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเมื่อศิลปวัตถุพื้นบ้านรวมถึงวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นมรดกของแผ่นดินจะต้องถูกทอดทิ้งปล่อยให้กระจัดกระจายอย่างเปล่าดาย หอคำ จึงเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมรักษาศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้เอาไว้

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakrapong@chiangmainews.co.th